

Dobrogea

ZIAR INDEPENDENT SAPTAMANAL

REDACTIA
Bul. Ferdinand No. 20

ADMINISTRAȚIA
Str. Ștefan-cel-Mare No. 16

Director : Sandi Constantinescu

ABONAMENTE
1 an Lei 300
1/2 an Lei 200
Instituții Lei 600

IAR LEGI EXCEPTIONALE...

Războiul a trasat asupra generației de astăzi, din toate părțile, trate de neacoperit la scadențele lor. Invingători și învinși, greutățile născute din războiu, apasă egal peste toată omenirea. Tranșeele nu mai sunt șanțuri în pământ, ci trotoarele orașelor și încăperile fiecărei case și fiecărui birou.

Ceeace însă nu numai apasă, ci ne persecută pe noi românii, este mâna rea a statului cărui, un mit mai mult decât nenorocit și o credință obștească mai mult de cât rătică, i-a încredințat întreaga deslegare a problemelor aduse de viața postbelică. Românul așteaptă dela stat totul: a-ceasta trebuie să intervină, să se amestece, să ordone, să ajute să sancționeze, să ușureze tot și toate. Organizațiunile puternice de clasă de breasă, de profesioni, nu le avem, iar cele pe care le numărăm ori nu pot nimic în congresele lor monotone și ineficace, ori nu se agită suficient.

Incapabil să moralizeze serviciile publice, să înlesnească administrația, să-și gireze proprietatea, să-și valorifice inventarul imens de bunuri, — ca și când numai acestea toate nu ar provoca imense greutăți, — Statul, în apatia publică, trebuie încă să-și mai ia asupra-și soluțiile problemelor epocii, pe ale organizărilor de orice natură și pe ale raporturilor sociale. Egoist, greoi, risipitor, neînțelegător și influențabil pe deasupra, aparatul statului nu numai nu poate face față greutăților recunoscute dar le sporește acolo tocmai unde intervenția lui este singură necesară, prin actele Sale administrative. Consecința este că interesele pe care vroia să le sprijine sunt condamnate, iar ceeace trebuia distrus rămâne păstrat.

Noi înțelegem ca totul să se facă de stat și statul înțelege ca totul să facă prin lege. De aceia avem prea multe legi. Autoritatea lor este mediocră pentrucă origina lor este facilă. Fiecare guvern este un guvern neapărat legiuitor, rupând cu trecutul din ură pentru el și angajând prezentul în experiența unor teorii necontrolate pe baze, ce e drept, absolut noi, dar de multe ori complet lipsite de orice maturitate.

Ce-au fost în cei zece ani trecuți legislația măsurilor excepționale, legislația asupra speculei? Dar acel imens scandal național al legiferării raporturilor dintre proprietari și chiriași?

Statul a fost cel dintâi profitor nemerituos al situațiilor, impunând proprietății urbane, „speculanților de ziduri” menținerea cu prețuri comprimate a chirișilor funcționari, invalizi etc., ba și cluburi? Categorii sociale pe care el era dator să le ocrotească le-a ocrotit prin sacrificii altor categorii și aceasta s'a chemat rezolvire a unei probleme! Pentru instituțiile sale statul a făcut chiar pe sârmanul chiriaș pe socoteala proprietarului urban, ferocelul proprietar! Ce a rămas bun în țară de pe urma acestui nenorocit regim și imens scandal? Dar din reglementarea plății datoriilor în valută forte? Dar din legea asupra circulației bunurilor? Și din atâtea alte scandaluri promulgate?

Reflecțiunile de mai sus ni le-au născut temerea de mâna statului, mâna stângăce și greoaie cu care vrea acum să se amestece în raporturile dintre creditorii și debitorii, agricoli sau neagricoli.

Ca și din legea chiriiilor vor profita unii indivizi pe seama altor indivizi și pe deasupra tuturor, indispensabilele comisuni.

S'ar putea oare altfel?

Nu avem poate nici-o lege lipsită de generositate în principii. Dar tot atât este adevărat că nu avem nici o lege care să se lipească de portretul firei noastre, ca o haină pe un trup.

Aceasta pentrucă la elaborarea legii instruiții noștri miniștri răsoesc literatura streină a lucrului în loc să descifreze păcatele naționale. Și de aceea rezultatul este că avem leacuri care nu ne vindecă de bolile în care totuși ne sbatem.

Sandi Constantinescu

Sărbătoarea „Universului”

Ziarul UNIVERSUL a inaugurat zilele trecute palatul său în Capitală. Au fost sărbătorite, cu acest prilej munca și patriotismul foștilor conducători și ale actualului său director d. Stelian Popescu, voinței și autorității cărui se datorește toată realizarea de astăzi.

Asociem sincer felicitările noastre din provincie cortegiului de meritate laude pe care directorul „Universului” a fost în drept să le primească. Ele reprezintă nu numai politea datorită sărbătoririi, ci și ecoul vast al importanței ziarului, care e o forță din cele mai vii în viața noastră națională.

Câteva gravuri în ilustrațiunea și în Universul ne-au permis să ne facem o pălăidă ideile de zestrea de mașini a Universului de astăzi.

Privind utilajul amestor al rotativelor și linipturilor, gândul nostru chează totuși un sfios protest față de unele preocupări ale acestor importante uzine.

Nu s'ar putea oare ca alături de Dumur, Schirokauer și altă producțiune de egală hârtie velină, să iasă într'o zi de mare sărbătoare și aceea, din inima acestor mașini, și sărmanele pagini uitate ale cronicărilor noștri. Cartea Despre Descălecatul Dealului a lui Miron Costin, cronicile lui Ureche, Constantin Căpitănu, Filipescu, Stoica Luțescu, Stolicul Cantacuzino, Niculescu, și pioasa psaltire a lui Dosoftei. File galbene scrise de inimii care au băut atât de viu pentru ființa noastră românească? Nu e păcat apoi ca acelea țezaur de limbă verde românească să rămână prin neapăsarea oficialității „simple” ocaziuni cu care profesorii necăjesc, numai pe școlarii?

Pietatea lui Kogălniceanu le-a strâns odată, sunt peste cincizeci de ani de atunci, în colecția lui de Letopiseși. Această colecție însă nu o posedă azi decât bibliotecile și rari înțelegători de emoții curate.

Atâta uitare, vorba lui Miron Costin „este inimii durere”.

D. Stelian Popescu, care ordonă azi vastelor mașini din mărețul palat al străzii Brezoianu, nu ar putea urma pilda lui Kogălniceanu?

„Biruiască gândul”...

S. C.

D-I Avocat Sandi Constantinescu, directorul ziarului nostru, s'a mutat din str. Mircea 74 în B-dul Ferdinand 20 (casele Damadian).

IDEALIST

*E greu să fi idealist
In veacu-acest — când pentru-o pâine
Să-ți trăiai viața de-azi pe mâine
Alegi mai aprig ca un câine.
In secolul materialist
E greu să fi idealist!*

*Ca să închini — nu-i prea ușor —
Simțirea și-a ta cagetare
Unei lumini ce'n zare-apare
Sublimă, înviorătoare
Idealului fermecător
Să i te închini — nu-i prea ușor!*

*E greu să umbli pe-alte căi
De cât pe-acele ce'n neștre
De veacuri umbli'o omenire.
Deși te ndeamnă a ta fire
Să 'ndrepti într'altfel pașii tăi
E greu să umbli pe-alte căi!*

*Să vrei și tu ceva — e greu,
Când lumea și-a are-a ei credință
Și-ți tot impune-a ei voință.
Iar dacă 'ntreaga ta ființă
E'n grea revoltă?... Ești pigmeu:
Sa vrei tu altceva — e greu!*

*• Dar a simți, cât e de greu,
Când astăzi om pe om sfâșie
Și-i fericit cel ce nu știe
De dor, simțiri și duioșie.
Când banul e puternic zeu,
Să simți e ne'nteles de greu!*

*Și totuși — fii idealist!
De-ar fi să mergi tot mână 'n mână
Cu lupta, apriga stăpână,
Simțirea doar o să-ți rămână...
Și nici odată nu-ți trist:
Fii pururea idealist!*

B. NICU

Ce se petrece în raiul bolșevic

Cu vaporul „Principesa Maria” al S. M. R. a sosit azi dimineața dela Istanbul, o fugară din republica roșie. Ea se numește I. Danielean și a locuit până acum o lună la Odessa, de unde a reușit să se imbarce pe vaporul italian „Nine” împreună cu trei copii ai săi.

Interogată la poliția portului nostru, ea a făcut numeroase revelațiuni cu adevărat senzaționale, asupra actualiei stări din Rusia.

Astfel următor dispozițiunilor comisariului poporului, tuturor, lucrătorilor din fabrici li se dă plata în natură, care se compune dintr-o pâine de un kgr. și diferite alimente în mică cantitate.

Aspectul străzilor este deplorabil, la fie care pas întâlnești bărbați, femei și copii cu fețele schimonosite de foame. Piețele de odinioară au fost transformate în grădini publice, iar la rândul-le servesc drept refugii de noapte a sutelor de copii vagabonzi.

Au mai fost tolerate doar trei biserici, iar preoții în prezent cutreără satele, întredându-se din mila drept credincioșilor, pe care bolșevicii cu toate aspirările nu au putut determina a-și renega religia.

Ca încheiere, fugară a arătat că în ultimul timp are loc un exod al populației, în diferitele țări din Europa, nimeni ne mai putând suporta privațiunile vieții cu întreg cortegiul de teroare și asasinat.

J. KESSEL

Călăul telal...

Studentul Gilanin, locuia împreună cu mamă-să o casă izolată. Într-o seară, pe când orașul se înfășura în liniștii unui amurg cu ninsoare, cekiştilor veni să-l caute.

El era singur când camionul s'a oprit în fața uși — ocupat tocmai să organizeze masa pentru cină.

Și pentru că se știa cu gândurile curate, vizita cekiştilor nu-l sperie de loc, deprins cu ideea că libertatea ca și viața unui om sunt lucruri trecătoare.

Totuși, dintr-o deprindere metodică și pentru ca să fie cu cugetul împăcat, le ceru să vadă ordinul de arestare.

Politiștii se învioră și-l arate, neîngăduindu-i însă cu nici un chip ca să lase mamei-să o vorbă de înștiințare.

— Ordinele pe care le am, îți opresc orice apropiere cu cei de afară, și zise comisariul, a cărui ochi spălăcici ca și mustața încremătit, îi dădeu aerul unui funcționar ne-ncreștat și pașnic, dar care, de cum a intrat, pipăia iritat patul revolverului.

Gilanin nu mai insistă. Iși privi cu luare aminte manta care se spânzura pe perete și se gândi: — „E mai bine s'o las. Mama ar mai avea cu ce trăi câteva zile, dacă o vinde”.

Așa că, el se urcă în trăsură groasă îmbrăcat numai într-un tricou de lână verde cu dungii albe pe care-l purta zilnic — și porni resemnat la închisoare.

Când Sofia Ivanovna s'a înapoiat în casa pustie, s'a oprit înaintea mesei goale pătrunsă de o amorațelă amestecată cu neliște. Nu-i venea să creadă că el nu era acolo. Iși zise apoi că fiu-său fusese chemat poate pe neașteptate de prieteni ori de părinții lor — și cu toate că nu era îngăduit să iasă cineva pe stradă în timpul nopții, ea alergă pe la toți cunoscuții să-l caute.

Dar se reîntoarse istovită, cu buzele tremurând, hotărâtă însă să nu desmădăduască. Abia a doua zi află ea, de prin vecini, că un camion se opri înaintea casei lor și că, în seara aceea plumburie, oameni îmbrăcați în haine de piele au coborât din camion.

Atunci, ea se închise în casă și rămase toată ziua singură și năucă, urmărind pe geamul înghețat jocul fulgilor ce se fugăreau asemenea unui sbor de musculițe albe.

Apoi, o săptămână încheiată își căută feciorul.

În fiecare zi se ducea la Ceka orașului pândind toanele santinelor, primind răspunsuri ocolitoare ori grosolane dar care nu-i risipeau blândețea aceea a privirii ce i se împietrise pe obraji ei.

Voi să vadă listele celor împușcați și i se răspunde că erau ținute secrete.

Câteodată rămănea ceasuri întregi — văzând sub ninsoare — înaintea clădirii aceleia plină de taine, ale cărei celule ascundeau a-tătea suferințe și neliște omenească și de unde, în faptul dimineții plecau unul după altul furgoane încărcate de cadavre, acoperite cu câte un coviltrîm îmbibat de sânge.

Și cu toate acestea, ea trebuia să și trăiască.

Într-o dimineață, dându-și seama că toate proviziile îi erau sfârșite, Sofia Ivanovna apucă mașinal câteva ceaceafuri și se duse cu ele în piață.

Ajunsesse tocmai la timp: negustorii nu sosiseră încă toți. Stăpâniată însă de dorința de a termina cât mai repede, pentru a se înapoia înaintea clădirii sinistre ce o atrăgea ca o obsesie, Sofia Ivanovna nu mai voi să aștepte cumpărătorii, și se apropie de un muțic întins alene în sania lui, oferindu-i ceaceafurile pe un preț atât de mic, încât după ce-i plăti, țărănul își făcu cruce.

Femea își vădă în mânăca cele câteva bilete ce primise și se îndrumă către locul ce-l vizita ca de obicei.

Dar nu părăsise încă bine piața, când un vuet se ridică în jurul ei, oprind-o în loc.

— Chinezul, Chinezul, uite-l-ăla care vine...

S'ar fi zis că era ca o înțelegere. Din toate colturile pieței alergau în grabă femei: bătrâne sovăind pe picioarele lor înșepinate de ger, mormăind cuvinte neînțelese, tinere fugind cu sufletul la gură, saracii acoperite de sdrênțe și bube, burghize proaspete ale căror blăni le arătau o stare înfloritoare — și toate acestea, aveau în priviri o înmărmurire bolnavicioasă, iar pe buze avea stărcire care deșteaptă o neliniște.

Presimțind nelămurit în ele o suferință comună, Sofia Ivanovna se luă îndată după cărd, îngrijorată, ascultându-le vorbele scurte: — „N'a mai venit de două zile.

— El n'a mai avut execuții.

— Sau că el, n'a avut timp.

Sofia Ivanovna, ceru lămuriri unei țărance bătrâne care venea în urmă.

— E călăul, vezi tu, mănuco — răspunse țărâna. Nu știe rușete, dar pofti oricum să afli câte ceva dela el.

Curând femeile ajunseră pe omul către care alergau, îl înconjurară într-un cerc strâns, îngrijorată și mut.

Era un chinez uriaș cum numai în provinciile nordice se mai poate vedea. Purta o căciula ce-i strângea fața în turturi grosolane, cu ochii cruzi ai căror culoare semăna să fie un ciudat reflex al mantalei kaki cu care era îmbrăcat. Buzele lui spălăcite se întredeschideau ca să lase să se strecoare un strigăt scos din gât, strigăt adresat clienților.

Pe brațele lui lungi, deschise în formă de evantai, expusesse cămași, vestoaane, mantale, o întreaga telalărie bizară și murdară.

Și Sofia Ivanovna pricepu.

Pricepu că bulendrele acelea erau tot ceea ce mai rămăsese pe urma victimelor, erau jafal călăului pe de trupurile calde încă, iar toate aceste femei erau mamele, logodnicele, surorile, și fiicele ce veneau să citească în marfa chinezului, urșita disparițiilor lor.

Un fel de spasm grozav o sgârci și ochii ei înțepoșați de spaimă nu putură să deosebească nimic la început, apoi imediat — ochii — i se înfipseră pe un tricou verde vârgat cu alb, pe care, omul îl legăna la capătul brațului.

Ea gemu înăbușit și se prăbuși în genuchi, pe când celelalte femei se dădeau la parte dinaintea călăului negustor de vechituri, ce înainta cu un pas domol scoțând strigătul lui monstru și ducând pe brațele desfăcute larg, moartea.

trad. M. STRAJE

Sate fără nici un fel de pază

O delegație de săteni din com. Ghiuvenia ne-a vizitat zilele trecute la redacția noastră pentru a ne face ecoul nevoilor lor, de care sunt sături să mai aștepte promisiunile celor în drept.

Iată despre ce este vorba:

Deși administrația s'a grăbit să proclame satul Ghiuvenia com. urbană totuși el este lipsit de cele mai elementare avantaje ale acestora.

Autoritățile se întâlnesc foarte rar, dar admitem că nu ar fi nevoe de acestea decât în timpul alegerilor. Însă a lăsa un sat de câteva mii de locuitori fără nici un fel de pază este ceva oribil.

În fiecare noapte, ba chiar și în amiaza mare, se comit tot felul de tâlhării fără ca cineva măcar să se sinchisească.

Patru de jandarmi nu dă cu săptămâni prin sat. Dar aceasta încă este insuficient; este neapărată nevoe de un post permanent chiar în sat, iar paza să o aibă cel puțin 15 oameni armați cum se cade.

Decă se nu mai continua mult cu o astfel de indolență din partea administrației superioare, atunci locuitorii în disperare vor trebui să se transmită cu avutul cu tot pe alte sate.

Prefectura județului trebuie să ia imperioase măsuri pentru a remedia rădă ce domină de atâta timp, căci locuitorii din cauza anilor grei, nu pot plăti dările către stat dar și pentru pază.

Abonați ziarului nostru primesc o po-lită de asigurare de 20.000 lei gratuită cu amortizare prin tragere la sorți, de la Societatea Anonimă de Asigurări Generale „AGRONOMUL”.

CARAGIALE REDIVIVUS

De sigur, eternul omeneș din opera lui Caragiiale n'a fost îndestul sezizat și părușe de publicul cititor de oarece mai sunt mulți care pândesc că genialul umorist a creat opere de interes local și a resfrânt în ele număra caricaturii efemere și doar defectele unei epoci trecătoare.

Aceste păreri sunt superficiale și greșite, — iar cei care le emit se înșală. Eroii lui Caragiiale sunt eterni! Beția de cuvinte a lui Farfuridi va ameli mereu dela tribune politice și la intrării publice pe auditorii; Tranache, îmbogățitul fără cultură, va rămâne veșnic extaziat în fața formulelor emise de cretinismul doct: o „sofietate fără printrupuri se zice că nu le are...”; mereu vor exista Zife, cari au făcut un an de pasion (pension mă rog!), cari vor citi Dramele Parisului de opt ori și cu acest dezastros bagaj cultural vor pretinde loc în clasa intelectuală; mai ales vor exista veșnic, — în recurații în toate clasele sociale și ocupanți de funcțiuni mici și mari, — oameni mediiocri cu pretenții, cari vor scălcia la înfinit limbile străine în favoarea la noi și frumosul, împedează car românesc.

Tipurile după care Caragiiale și-a croit eroii au murit de sigur în provinciile lor și în mahalalele capitale de unde i-a prins ochiul ager al marelui satiric; însăși însuflețitorul figurilor caricaturale a trecut în moarte și în veșnicie, — și totuși azi, — în progresul realizat de știința și cultura modernă, cine are ochi și urechi vede aceleași desușiate figuri de oameni și ascultă aceleași caraghioase figuri de stil.

Nu mai vorbim de numeroșii analafeți, cari nu văd cuvântul scris și nu-i pot compune sunetele în ordinea imuabilă a imprimării; aceștia mai pot cădea în greșeli umoristice de pronunțare. Ei razi, îi scuzi și-i corectezi fără ca ei să se dupe. Servitorul unei zapcu cam strângar îl păra foarte ades stăpâni-sii: „Cucoaană, domnul iar s'a dus la combinat și dumnealui”.

Această combinată e de tot hazul, și dat fiind treapta socială și de cultură a autorilor, putem rade fără jenă de o expresie așa de nostimă. Dar ce te faci când, într-o societate de intelectuali, auzi pe o doamnă cu pretenții de cultură: „A fost o simplă concidență!” — și nu poți rade, nu-ți vine să corectezi cuvântul și să-l pronunți după vocabula adevărată. Doamna cultă rămâne pe veci cu concidența ei și o lasă poate moștenire și la copii. Vești spun că școala va îndrepta expresia, dar eu vint în măsură să cunosc străduințele, unori zapcu, darnice, ale școlii de a îndrepta aceste pronunții și scâlcieri foburiane, ani și ani de-arândul. Și la bacalaureul, elevul pronunță tot *subect*, tot *pept*, tot *lucațafăr* cum a auzit în casă. De multe ori, vai, acest elev ajunge profesor și o astfel de pronunțare de pe *catredră* devine nu rizibilă, ci scandaloasă.

O doamnă maioreasă, soție de ofițer de intențență (ba poate chiar de *intendat*!) învâțase, spunea ea, câteva clase de *pasion*. În timpul când am cunoscut-o, era văduvă de războiu și locuia un apartament vecin cu al meu. Odată, plecam în călătorie și-mi încheidam valizele de diferite proporții. Acest bagaj numeros, — desci comod — displicea doamnei maiorese, și stănuți, amicală, — îmi dădu un exemplu pe care-l credea demn de urmat și pe care l'am reținut doar pentru pitorescul unei expresiuni. — „Eu, când plec la drum — zicea doamna — pun soldatul și-mi face un *balotaj* mare și am terminat”.

Altdată, tot doamna maioreasă, m'a chemat cu aere importante și misterioase, să-mi arate. În camera sa de dormit, — (il și vedeți, nu e așa? deasupra patului) portretul său, cu fundul tălă peste coc, lucrat de o tânără pictoriță în *ecarală*!

Ei cum s'a corectez cu *balotajul* și *ecarala* doamnei maiorese cu studiul la *pasion*, fără să n'o îndighez peste măsură?

Și n'am corectat-o mai ales că aceste ființe nici nu se pot corectea. Mediul pasionul și cultura aluneacă peste circovoluțiunile lor netede, ca apa peste penele de gâscă, fără să lase vre-o urmă, vre-o imprimare sau vre-un rod. Sunt ființe născute să devie și să rămăne veșnic figuri caraghioase. Vor rămăne în școală, în viața privată, în ziaristică și în academi. Și dacă în viața măruntă și particulară, caraghioșele sunt mai benigne și numai umoristice, în intelectualitatea consfințită de diplome și titluri ele devin o stare alarmantă, sunt o pecingine primejdioasă, un lichid destructor pe întregul edificiu cultural. Iar caraghioșele oficiale, cele care emană dela instituții și autorități sunt cele mai supărătoare; ridicolul lor se răsrânge asupra însăși autorității statului și discreditează un întreg popor.

Ce să creadă de țara noastră un străin stabilit la noi în țară, care trăiește a învâțat o românească mai corectă decât o vorbesc mulți dintre noi, — când el va citi pe placardele înfipte pe bete în runderile grădinilor publice: „Nu călcați pe *carbă*!”. Aude pronunțându-se același cuvânt *iarbă* și îl vede scris *carbă*; va trebui să creadă că cel care scrie, sau cel care vorbește, greșește; și nu e bună pentru noi această constatare a unui străin.

La Constanța sunt destui străini tot anul și vara poate și mai mulți. Coborând din tren la Ma-

maia, oricine se întâhese, străbătând aleele grândinoase care duc la cabine, cu astfel de placarde: „Nu călcați pe erba”. Eu am avut totdeauna imboldul revoltat să culc la pământ această scâlcire oficială a limbii; dar m’as fi ales, pentru bunul serviciu, cu o sigură pricină de contravenție.

Tot în orașul nostru, ca să evidențieze par’că definitiv viața eternă a caragialismelor, în col’cu de stradă pe care-l privesc mereu dela fereastră mea, stă scris, pe o placă a primăriei numele diminiului și dimineții al unui împărat român: „*Marcu AUREL*”. Mahalașii din Caragial diformăz, dela numele aceleiași străzi din capitală numind-o *Marcu AOLERIU*; nici aceia nu erau oameni simpli și pitcolieri; era căpitanul în gurdă civică, jupân Du-

mitrahe, mare chereștigu în Dealul Spirii; dar la noi, varianta e croită de însăși edilitatea constantănească, de autoritatea nămită municipiu. Către vreme s’a închinat spre diminiutul fineresc *Aurel*, de ce nu s’a optat pentru *Marcu Aurică*, *Rică* sau *Ricuța*?

O placă a primăriei discreditează însăși primăria. Și nu m’as osteni să atrag luarea aminte a edililor din Tomis asupra acestei greșeli groșesti, dacă n’as crede că actualii edili nici nu știu de existența acestei plăci ridicule și mai ales dacă n’as ști că printre ei sunt oameni de civilizație perfectă și de rafinată cultură, — cel puțin unul-doi, câți cunosc eu.

Rică Venturiano

DOBROGEA VĂZUTĂ DE STRĂINI

DOBROGEA este martorul cel mai elocvent al muncii după războiu. Rușii un lăsat în seama României, această întinsă câmpie ondulată care merge de la Dunăre la Marea Neagră, în 1878, după războiul ruso-turc, în schimbul Basarabiei, uitând că armata română, pe care au chemat-o în ajutor la Plevna, a hotărât victoria. Tratatul din Berlin a consacrat această nedreptate. Dobrogea era atunci o țară sălbatică, ardeată, avuștii prin văgăuni și răzacoase sate tăfărești cu case de pământ, care păreau presărate la întâmplare și câteva țărni țărniști adormite în jurul minaretelor. Românii, deși deplăngând pierderea Basarabiei, se apucară să civilizeze Dobrogea. Și funcționarii trimiși în acest pustiu, puteau repeta lamentațiile lui Ovidiu, exilat la Tomis, Constanța actuală: „Eu care lăncezez într’un finet îngrozitor... Ochiul nu găsește un copac în aceste câmpii aride... Privind spre Pontul Euxin eu sora țării nu se vede decât o întindere imensă, goală și ondată... țară pe care muritorul fericit, nu trebuie s’o cunoască”.

Înainte de războiu, dacă admirabilul peizașu dobrogenesic nu se schimbase, dacă negrele corturi țigănești se profilau pe întinderea largă unde lumina își desfășură fără obstacol jocurile sale infinite, Constanța devenise încă de atunci, vilagiutara preferată a Românilor și un port comercial organizat cu mari cheltuieli.

Astăzi e de nerecunoscut. Cartierele dărâmate de bombardament, au răstăi refacute după noi perspective. S’a ridicat un oraș mare, cu artere largi pe care prefectura, primăria, școlile, liceul, toate noi, se înalță cu un orgoliu fineresc. Orașul, după de viitorul său, clădește 500 de case pe an pentru cerințele unei populații, care a trecut de la 32.000 la 80.000 de locuitori.

Vechea mahala țigănească, unde coboabele se îngământău pe mal a devenit un cartier de vile gospodărești, înconjurate de grădini, umbrite de salcâmi. Ele vor ajunge în curând până la Marmăra, care nu era odată decât un sat necunoscut. Dar unde sunt țiganii? Au dispărut, toți în fața civilizației care acceptă pe vagabonzi. Noi, care civilizației care acceptă pe vagabonzi. Noi, care civilizației care acceptă pe vagabonzi. Noi, care civilizației care acceptă pe vagabonzi. Noi, care civilizației care acceptă pe vagabonzi.

Indiferența țiganilor pentru locuința lor este fără limită. Acești eterni rătăcitori se vor simți în întodeuna rău, între patru pereți oricum ar fi ei...

Satele din împrejurimi, aflundate în grâu, urmează exemplul Constanței: Arbori, clădiri noi, lungi fațade oficiale de școli, spitale, primării, distramă imaginile vechi păstrăm: până la sărăcăcioasele case de pământ, ale tătarilor, tălăluite de ziduri, își largesc ferestrele, mai nainte cât un pumn. Cât despre țărani turci ei sunt mai puțin numeroși ca înainte, ca și cum această desfășurare de civilizație occidentală, le-ar fi precipitat exodul. Încă în 1905, în interesanta lucrare „*România contimporană*” D-I André Bellessort, admirând această colonie din Dobrogea „care nu este încă colonizată” punea această chestiune: „Cum se poate acclimatiza și reține într-o țară creștină Turcii, cari sunt peocul cel mai bun colonist, cel mai cinșit, cel mai activ, dar pe care îl înținem un vesnic dor de a pleca, din țara ghiaurilor?”

— Vrei să dormi la Mangalia! exclamă prefectul de Constanța, venit să ne întâmpine în puțelul Dobrogei. Dar în două ore cu mașina, am putea fi la Constanța. Să dormim la Mangalia! Ia Tekirghiol mai merge! băile pe care le-ați cunoscut pustii odată, nu deveni o stațiune la modă, cu hoteluri bune. Dar Mangalia...

Avea un glas de compătimitor, așa cum se vorbeste cu copiii fără minte. ale tătarilor, tălăluite de ziduri, își largesc ferestrele, mai nainte cât un pumn. Cât despre țărani turci ei sunt mai puțin numeroși ca înainte, ca și cum această desfășurare de civilizație occidentală, le-ar fi precipitat exodul. Încă în 1905, în interesanta lucrare „*România contimporană*” D-I André Bellessort, admirând această colonie din Dobrogea „care nu este încă colonizată” punea această chestiune: „Cum se poate acclimatiza și reține într-o țară creștină Turcii, cari sunt peocul cel mai bun colonist, cel mai cinșit, cel mai activ, dar pe care îl înținem un vesnic dor de a pleca, din țara ghiaurilor?”

Când nu apropiară, ultimul supravegheător al băștiei abastre se culcă. Ce minere! Căci nu apropiară, ultimul supravegheător al băștiei abastre se culcă. Ce minere! Căci nu apropiară, ultimul supravegheător al băștiei abastre se culcă. Ce minere!

piața, nici cafenelele turcești: peste tot vile, case moderne, magazine evrești, restaurante șomotoase occidentale. Și poarta cimitirului închis... Au fugit.

Dar oricât ne-ar place aspectele vieții patriarha e, țărâurile șomoroase în umbra civilizației turcii bătrâni și toată poezia trecutului căreia ei și lu să-i respecte ritmul, nu se poate să nu pretinm, suma de energie pe care o dovedește transformarea Dobrogei. Nu se poate să nu admirăm, ascunzând în noi o biată durere sentimentală față de ceace nu mai e posibil. Vizităm acum enormele silozuri alinate pe cheiurile Constanței dominând digurile de piatră care se opun vijelioasei mării Negre, acolo unde alădății, un caic cu prora înaltă, venea din când în când, să imbarce câțiva saci de grâu. E multă frumusețe în acest isvor de grâu care urcă etajele, se lărgeste într-o masă aurită, își precipită cursul la coborâre și merge să se verse drept în fundul canalei din vasele cari așteaptă... Si e tot atâtă frumusețe în torentul greu al petrolului, sosind direct din îndepărtatele dealuri Prahovene, străbătând pe sub pământ sute de kilometri până ce umple enormele cisterne care îl aruncă în depozitul navelor.

Dublu fluxu care nu-și încetează cursul zi și noapte, de la un capăt la celălalt al anului, dubla bogăție a României, petrolul și grăul și simbolul viu al silinței sale.

NOELLE ROGER

traducere din Revue des deux mondes

INFORMAȚII

Conform dispozițiilor noilor statute, urmând ca în ziua de 30 Noembrie 1930, ora 10 dimineața, să se țină adunarea generală a Ligii Culturale. secția Constanța, în localul său „Cinema Tranșilv” din Constanța, Comitetul roagă pe toți membrii vechi și noi ai Ligii să treacă pe la sediul din str. Dragoș Vodă No. 9 și să se pună la curent cu plata cotizației, ca să poată lua parte la adunare.

Vor fi primii la vot și persoanele care vor cere înscrierea și vor plăti cotizația până la acea dată. Com. Lig. Culturale, secția Constanța

Ciaul clubului „Marina” va avea loc Duminică 9 Noembrie ora 5 p. m. în localul Cercului Militar Carol I.

Asociația culturală „Astra” și-a relnceput activitatea de iarnă: astfel Duminică 2 cor. a rulat la cinema Odeon, filmul instructiv „*Pericolul bolilor sexuale*”; intrarea a fost gratuită.

Duminică, ora 4 p. m., are loc în sala Elpis”, o sezoțaro culturală a Societății pentru Emanciparea civilă și politică a Femeilor Române.

Duminică 13, Luni 14 Decembrie, are loc în sala „Elpis” două mari concerte date de maestrul George Enescu cu concursul d-lui Ion Dobrogeanu Gherea la pian.

Vineri 23 și Sâmbătă 29 Noembrie, mare succes bucestrean, compania „*Carabus*”, direcția C. Tănase, va juca revuista: „*Ali... N’ai... Dai...*” în 2 acte și 14 tablouri de N. Kiritsescu.

Joi 6 Noembrie a avut loc la O. N. E. F. Tabăra Floriei, o recepție pentru Construcția cazinoului și a pavilionului de vară al Oficiului Național de Educație Fizică, la această recepție a luat parte D-I General Bădulescu Comandantul O. N. E. F-ului, D-I Profesor arhitect Stănescu ca delegat din partea Ministerului lucrărilor publice, D-I Theodoru Inspector, D-I Capitan Georgescu și D-I L. Ferentz arhitect căruia i s’a încredințat întreaga lucrare.

Premiile ziarului „DOBROGEA”
Cupon No. 4
Strângeți aceste cupoane pentru participarea la trageri

Lista Marilor Premii ale Ziarului DOBROGEA

- Premiile oferite de ziarul nostru:
- 1) Un premiu în numerar oferit de ziarul Dobrogea de lei **2000**.
  - 2) Un premiu în numerar oferit de ziarul Dobrogea de lei **1000**.
  - 3) Un premiu în numerar oferit de ziarul Dobrogea de lei **1000**.
  - 4) Trei abonamente anuale pentru ziarul Dobrogea.
  - 5) O statueta elegantă de birou, oferită de Librăria Sococ & Co. sucursala Constanța.
  - 6) Diferite articole de papetărie și librărie, oferite de Librăria Sococ & Co., sucursala Constanța.
  - 7) Un clasism de masă cu calendar perpetuu lucrat artistic în juvelit oferit de marele Magazin de ciasornărie Pincus Hagi Șapira Str. Carol No. 22 Constanța.
  - 8) Un costum de haine bărbătești după alegere și comandă, oferit de Atelierul de croitorie civilă și militară Șerban Mocanu diplomat al Academiei superioară din București, str. Ștefan cel Mare No. 16 Constanța.
  - 9) O garnitură de blănă pentru un mantou de Damă, oferită de Atelierul de Blănărie de lux Remus Popa & David Kaufman [sucursala magazinului la Milion] str. Carol No. 74 Constanța.
  - 10) Șase cămăși elegante după măsura câștigătorului, oferită de Fabrica Nădejdea din Galatz str. General Bertelot No. 5.
  - 11) O scrumieră artistică orientală cu statueta ei, oferită de magazinul de ciasornărie I. K. Bogosian str. Carol Constanța.
  - 12) 12 fotografii cărți poștale și un tablou, oferite de cunoscutul atelier fotografic Regal C. Grigorescu str. Carol Constanța.
  - 13) O poliță de asigurare Viață regulată cu vizită medicală în sumă de lei 50.000 achitată pe un an de zile, oferită de Soc. Anon. de Asig. Generale Agronomul din Arad, regionala Constanța.

Din lipsa de spațiu suntem nevoiți a publica în numărul viitor completarea tabloului de premii.

14) 15 Plăci de patefon dansuri diferite oferă marele magazin de instrumente muzicale P. A. Limbidi str. Carol No. 33 C-ța.

15) Un aparat de Radio Telefunken cu 3 lămpi oferite de marele magazin cu aparate de Radio și accesorii. Inginer Răder str. General Manu Constanța.

16) Un tablou splendid lucrut, în ulei, oferit de magazinul special de încadrări de Tablouri și Picturi. Rameta Str. Scarlat Vârnab 13.

Atacurile din B-dul Regina Maria

De câțva timp, bulevardul Regina Maria, pe porțunea dintre str. Scarlat Vârnab și strada Mihai Viteazul este teatru de activitate: a numeroși țărani ce dau târcoale gospodărilor din acea parte. Astfel zilele trecute, locuința D-lui căpitan Constantinescu dela reg. 34 în, a fost atacată de doi indivizi, cari primire gratiile hestrelor au pătruns în apartamentul dela subșos și apoi s’au urcat în par-terre. Observași de nimeni au golit tot ce au găsit mai bun prin gardoapere; dar în scoțtocele lor au lovit un scaun, care căzând a făcut șgomot și astfel D-na Bcovschi care se află într-o cameră alăturată a putut da alarma, fără însă să-i poată prinde, căci D-I Capitan lipsea.

La ora una noaptea hoții au revenit, dar de data asta nu au mai pătruns decât în curte pentru ca apoi să se facă fără nevăzuți.

Reclamându-se cazul poliției, D-na Bucovschi a recunoscut pe cei doi tâlhari după fotografiile cazierului căci ei erau vechi clienți ai acestului.

Detunci în fiecare noapte din târcoale prin împrejurimi, fără ca cineva să-i poată prinde.

Poliția cercetează.
Asigurați-vă avuții la Societatea „AGRONOMUL”

Doriți o cămașă bună modernă și efină? **„NADEJDEA“ din Galați** Adresați-vă cu încredere fabricii de lingerie bărbătească

Care grație mașinilor electrice perfecționate, satisface în mod conștiincios și prompt orice comandă. În depozitul fabricii se găsesc în permanență mari stocuri de lingerie bărbătească gata confecționată precum și cantități mari de popolini, zeffuri, dejalenuri, și oxforduri pentru confecționări de comenzi

Se primesc comenzi și cu marfa clienților **Incercați și vă veți convinge „NADEJDEA“, Galați**

CEASORNICARI**HAGI P. ȘAPIRA**

Constanța — Str. CAROL 22

Anunț prin aceasta că mi-au sosit mărfurile cumpărate cu ocaziunea volajului făcut în străinătate

Cadouri Pentru Logodne și Nunți

Ceasornice, Inele, Cercei, Brățări, Broșe, Pandantive Ceasornice, Service de Ceai, Cafea, Liqueur, Fructotiere, Bomboniere, Tacâmuri de masă etc. Deșteptătoare. Pendule, și tot felul de ceasuri de perete Verighete de logodne, Ochelari toate felurile. Profități de prețurile reduse și vizitați cu toții

Magazinul „ȘAPIRA“

Cereți catalogul care se trimite gratis și franco

Serban Mocanu**Croitorie Civilă-Militară**

și

Confecționă de DAME

Diplomat al Academiei superioare din București

Aduc la cunoștința Onor. public și numeroasele mele clientele că am mutat în **Str. Ștefan cel mare No. 16**

Atelierul meu de CROITORIE

unde voi putea satisface cerințele și dorințele tuturor în această ramură, punând la dispoziția fiecăruia jurnalele cu cele mai noi creații în ale modei, garantând deplina reușită în exactitatea fiecărei lucrări încredințate atelierului meu. Pentru raionul de DAME, am angajat cu mari sacrificii materiale, spre deplina mulțumire a clientelor mele, o premieră de la MAISON SUSANIE din Paris.

Atelierul meu fiind la curent cu ultimele noutăți și asortat cu diferite desene de ștofe din cele mai alese, sperăm că o singură vizită va fi suficientă ca să apreciați sacrificiile ce le-am făcut pentru satisfacerea celei mai selecte clientele.

Cu toată stima

ȘERBAN MOCANU**LA TREI BRAZI**

Costache Petrescu cu 24 copii
Str. Ștefan cel Mare, 74.—Constanța

Magazin asortat în permanență cu tot felul de Olărie, Tâmplărie și Dogărie.
Cu prețuri de concurență

Sucursala Magazinului la „MILION“

No. 74 - Strada Carol - No. 74

Atelier de Blănărie de Lux

Sub conducerea măștrilor

Remus Popa Absolvent al Academiei din Budapesta
Fost expert al Sindic. Blănărilor**David Kaufman**

Se primesc spre Confecționare, Transformare și reparații ori ce lucrări în această branșă

Orice lucrare se execută în mod ireproșabil și cu prețurile cele mai reduse

Depozit permanent cu tot felul de Blănuri**Vizitați spre convingere**Autorități
Comercianți

Corespondenți

Avocați

Profesori

Ingineri

și
toți cei cu
scrisul
necitez**Erika**

Cumpărați

ERICAMașina
de
Scris

Purtabilă

Durabilă

Frumoasă

Mică

Ușoară

Efină

Complectă ca
și o mașină
mare

IN DEPOZIT LA LIBRARIA SOCEC & Co. S. A.
Sucursala Constanța

A SOSIT**Marele CIRC****LUCIA PROSERPI****„CETĂTENI“**

Asigurați-vă viața și avu-
tul numai la Societatea
„AGRONOMUL“.

La HARPA ROMANA

Gaston Inocente

Mutat din B-dul Ferdinand

în

Str. Ștefan cel Mare No. 38-46

Constanța

Magazin și Atelier Artistic de Instrumente Muzicale**CA ELEGANȚA IMPUNE RESPECT!!! ESTE UN ADEVAR!**

Deei Onor. Publicul Constanțean se poate îmbrăca bine, elegant și efin numai la

CROITORIA Marin Crăciun

Diplomat și Medaliat cu Medalie de aur de la concursul de lucru din Paris

Croitorie Bărbătească de primul rang, se confecționează tot felul de vestimente, civile, militare uniforme școlare, sporturi etc.

Confecțiuni de damă ca: Taloare, Pardesiuri și Mantouri cu fason bărbătesc și de damă.

Croială specială pentru a masca diferite deformități ale corpului.

Deviza mea este croială, eleganță, execuție promptă și lucru conștiincios, spre a mi asigura o vastă clientelă.

Toldeana în curent cu modelurile cele mai noi ale sezonului.

Rog a mă vizita orândunite cu comenzile D-vs. Promițându-vă că veți fi pe deplin satisfăcut.